

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Єременко Олександр Михайлович</i> ГІПОТЕТИЧНА МОЖЛИВІСТЬ МІСТИЧНОГО КОМУНІЗМУ	326
<i>Смазнова Ірина Сергіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОБЛЕМУ ФІЛОСОФІЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА МЕДІАПРАКТИК.	328
<i>Капустіна Надія Борисівна</i> РЕКЛАМА У МАС-МЕДІА: ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	331
<i>Сумарокова Людмила Миколаївна</i> «ЦІННОСТІ» ТА «ІНТЕРЕСИ» В СУЧАСНИХ АРГУМЕНТАТИВНИХ ПРАКТИКАХ	335
<i>Крижановська Тетяна Олександрівна</i> КОНЦЕПТ САМОСТІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТРАНСЦЕНДЕНТАЛІЗМІ.	338
<i>Токар Людмила Вікторівна</i> ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ РІВНЯ АБДУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ КАНДИДАТІВ ПІД ЧАС ТЕСТУ НА КОГНІТИВНІ ЗДІБНОСТІ.	342
<i>Польовий Святослав Сергійович</i> НАРАТИВ ЯК ФОРМА ВЛАДИ.	345
<i>Максимчук Діна Дмитрівна</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ ТА САМОДОСТАТНІСТЬ ЯК ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ.	348
<i>Скриннік Руслан Алізамінович</i> ІСТОРИЧНИЙ ПРОЦЕС У КОНТЕКСТІ СВІТ-СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ	351
СЕКЦІЯ 18. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
<i>Кормич Людмила Іванівна, Кормич Анатолій Іванович</i> ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ДЕМОКРАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗШИРЕННЯ УЧАСТІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: МОЖЛИВОСТІ І ЗАСТЕРЕЖЕННЯ	355
<i>Вітман Костянтин Миколайович, Капсамун Олег Георгійович</i> СТРАТЕГІЯ «ЗВОРОТНОГО КІСІНДЖЕРА» В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ КОНФРОНТАЦІЇ: ГЕОПОЛІТИЧНА ДИЛЕМА США	358
<i>Мамонтова Елла Вікторівна</i> СЕМІОТИКА ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД ПОЛІТИЧНОЇ АНАЛІТИКИ У ДОБУ ГІБРИДНИХ ВІЙН.	361
<i>Завгородня Юлія Володимирівна</i> ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТЬ	363
<i>Козьмич Альона Віталіївна</i> ВИМУШЕНИЙ ЦИФРОВИЙ АВТОРИТАРИЗМ ЯК БЕЗПЕКОВИЙ ВИКЛИК В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.	366
<i>Краснопольська Тетяна Миколаївна, Каприця Роман Олександрович</i> РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ У ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)	368
<i>Сушко Анатолій Іванович</i> ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	371
<i>Лисянський Павло Леонідович</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ БЕЗПЕЦІ ДЕМОКРАТІЇ	373
<i>Железков Андрій Іванович</i> СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЗА РІЗНИХ ВИДІВ ПОЛІТИЧНОГО РЕЖИМУ.	377
СЕКЦІЯ 19. СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Яковлев Денис Вікторович</i> ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЧАС: МІФОЛОГІЯ МАЙБУТНЬОГО.	380

Список використаних джерел:

1. We the People. Petition the White House on the Issues that Matter to You. *White House*. <https://petitions.trumpwhitehouse.archives.gov>
2. Herzlich willkommen im Portal des Petitionsausschusses. *Deutscher Bundestag*. <https://epetitionen.bundestag.de>
3. Petition Parliament and the government. *GOV. UK*. <https://www.gov.uk/petition-government>
4. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>

Ключові слова: електронні петиції, політична участь, публічне управління, політичний процес, державна політика, демократичні трансформації, правове забезпечення.

Keywords: electronic petitions, political participation, public administration, political process, public policy, democratic transformations, legal support.

Вітман Костянтин Миколайович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри політичних теорій, доктор політичних наук, професор*

Капсамун Олег Георгійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

СТРАТЕГІЯ «ЗВОРОТНОГО КІССІНДЖЕРА» В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ КОНФРОНТАЦІЇ: ГЕОПОЛІТИЧНА ДИЛЕМА США

Актуальність дослідження стратегії «зворотного Кіссінджера» у контексті гібридних війн зумовлена трансформацією сучасного світового порядку, в якому конфронтація між глобальними акторами дедалі частіше набуває асиметричних, багатокомпонентних форм [1]. Зростання стратегічної взаємодії між Китаєм, росією та Північною Кореєю, посилене реакцією на західну політику санкцій, створює нову конфігурацію загроз, що поєднують економічний, інформаційний, дипломатичний і військово-політичний виміри. У цій системі гібридних викликів традиційні моделі геополітичного стримування втрачають ефективність, вимагаючи переосмислення інструментів впливу.

Запропонована стратегія «зворотного Кіссінджера» передбачає переформування підходів до стримування ворожих коаліцій не через конфронтацію, а через часткову нормалізацію відносин з окремими учасниками ворожого альянсу, з метою їх розмежування. Її актуальність проявляється у пошуку альтернатив військово-силовим сценаріям у протидії формуванню стійкої коаліції. Це особливо важливо в умовах, коли гібридна війна ведеться не лише проти військових

інституцій, а й проти основ демократичного світового порядку, що робить критично важливим формування нових механізмів стратегічного маневру.

Взаємовідносини між США, Китаєм і росією на початку 2025 року характеризуються високим рівнем складності та непередбачуваності, що виправдовує застосування аналогії з «геополітичною проблемою трьох тіл». Нелінійні ефекти – такі як консолідація неформального альянсу Пекін–Москва, залучення Пхеньяна до великої гри, чи поява нових блоків на кшталт розширеного BRICS – суттєво впливають на глобальний баланс сил. Стратегічний трикутник КНР, рф, КНДР породжує емерджентні явища: «вісь нестабільності» [2].

Протягом перших місяців свого президентства Д. Трамп демонструє активну зовнішньополітичну позицію щодо росії, Європи та ситуації в Україні. Однак, поки що не зрозуміло, чи вписуються ці окремі кроки в цілісну геополітичну стратегію [3]. Особливої уваги набуває прагнення Трампа до покращення відносин із рф. Деякі його прихильники розглядають це як частину більш масштабного стратегічного задуму. За їхнім припущенням, йдеться про реалізацію так званої «зворотної стратегії Кіссінджера» – дипломатичної концепції, за аналогією з діями держсекретаря Генрі Кіссінджера у 1970-х роках. Тоді налагодження відносин США з Китаєм мало на меті послабити вплив Радянського Союзу. У сучасних умовах, коли головною геополітичною загрозою для США дедалі більше вважається Китай, ідея полягає у спробі залучити росію на сторону Заходу, тим самим послабивши її стратегічне партнерство з Пекіном [4].

Втім, результати дослідження свідчать, що реалізація «зворотного Кіссінджера» наштовхується на серйозні перепони: по-перше, міцність російсько-китайських зв'язків недооцінювати не варто, адже Москва і Пекін відкрито декларують спільний фронт проти «гегемонізму США»; по-друге, поступки, необхідні для зближення з Кремлем, можуть підірвати довіру союзників до США. Фактично, альянс зі злочинним режимом Путіна заради геополітичної вигоди означатиме зраду принципів демократії – це розколе Захід, посіє сумніви серед партнерів у Східній Європі, ослабить НАТО; по-третє, немає гарантій, що навіть після отримання вигод росія виконуватиме свою частину «угоди» і стримуватиме Китай [5]. Навпаки, Кремль може використати послаблення тиску, щоб одночасно зміцнити економіку і продовжувати грати на обидва боки, шантажуючи і Захід, і Схід. Подібно, діалог із КНДР – справа вкрай складна: режим Кіма неодноразово порушував обіцянки, а його ядерний арсенал розглядається ним як гарантія виживання. Пропонуючи Пхеньяну пом'якшення санкцій, США ризикують легітимізувати ядерний шантаж і послабити режим нерозповсюдження. У цілому, експерти сходяться на думці, що «reverse Kissing» у чистому вигляді малоймовірний та контрпродуктивний [5].

Зміна політики США після виборів 2024 р. відкрила нове вікно можливостей для перекомбінації союзів, але водночас створила і нові ризики. Спроби реалізувати стратегію «зворотного Кіссінджера» – тобто розколоти китайсько-російське партнерство через зближення з Кремлем – мають обмежені шанси на успіх і

можуть дорого обійтися міжнародній стабільності. Радше за все, США вимушені будуть поєднувати елементи стримування і діалогу: стримувати основного суперника (Китай) на ключових напрямках, не допускаючи одноосібного домінування Пекіна, але водночас залишати канали комунікації з росією та навіть Північною Кореєю, щоб запобігти формуванню монолітного антиамериканського фронту.

Для України та інших держав розуміння «геополітичної проблеми трьох тіл» має практичне значення, адже система міжнародних відносин перебуває у фазі переналаштування, де старі моделі (біполярність чи однополярність) більше не працюють, а нова рівновага ще не набула сталих обрисів. Пропонована стратегія «зворотного Кіссінджера» – смілива й нестандартна ідея, що підкреслює креативний пошук відповідей на сучасні виклики, але її реалізація потребує надзвичайно тонкого балансування та готовності іти на компроміси з обох боків [1]. Наразі ж більш практичним виглядає курс на кероване суперництво – стримування агресивних дій опонентів поєднане з вибірковою взаємодією там, де це сприяє зниженню глобальної напруженості. Такий підхід може не вирішити «проблему трьох тіл» повністю, але дасть змогу уникнути хаотичного зіткнення планетарного масштабу.

Список використаних джерел:

1. Min Kyung-tae The Geopolitical Three-Body Problem: US-China-Russia Dynamics and the New Reverse Kissinger Strategy Involving Russia and North Korea. *Asian Perspective*. 2025. Vol. 49. No. 1. P. 183-207. URL: <https://dx.doi.org/10.1353/anp.2025.a953090>
2. Ramani S. The Russia-China-DPRK Strategic Triangle: Phantom Threat or Geopolitical Reality? *38North*. 13.06.2024. URL: <https://www.38north.org/2024/06/the-russia-china-dprk-strategic-triangle-phantom-threat-or-geopolitical-reality/>
3. What's the strategy behind Trump's pivot to Russia? *The Washington Post*. 11.03.2025. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2025/03/11/trump-russia-ukraine-reverse-kissinger/>
4. «Зворотний Кіссінджер»: аналіз російської стратегії Трампа – WP. *Хвиля*. 13.03.2025. URL: <https://war.hvilya.net/uk/308403-obratnyy-kissindzher-analiz-rossiyskoy-strategii-trampa-wp>
5. Yang J. The Myth of a 'Reverse Kissinger': Why Aligning With Russia to Counter China Is a Strategic Illusion. *The Diplomat*. 21.02.2025. URL: <https://thediplomat.com/2025/02/the-myth-of-a-reverse-kissinger-why-aligning-with-russia-to-counter-china-is-a-strategic-illusion/#:~:text=1970s%20that%20Nixon%20exploited%2C%20contemporary,driving%20a%20wedge%20between%20them>

Ключові слова: геополітика; гібридна війна; «зворотний Кіссінджер»; геополітична проблема трьох тіл; світовий порядок.

Keywords: geopolitics; hybrid war; «reverse Kissinger»; Geopolitical Three-Body Problem; world order.